

---

# UK odhalila pamětní desku Ernsta Macha

---

Zástupci Univerzity Karlovy a České fyzikální společnosti Jednoty českých matematiků a fyziků slavnostně odhalili 18. února v prostorách Univerzity Karlovy (na adrese: Ovocný trh 7) pamětní desku Ernsta Macha. Stalo se tak u příležitosti 100. výročí úmrtí tohoto významného matematika a fyzika, který zastával i úřad rektora Univerzity Karlovy.

Ernst Mach se narodil 18. února 1838 v Chřelicích na Moravě. Dětství prožil na rodinném statku v Untersiebenbrunnu nedaleko Vídně. Po završení středoškolských studií na veřejném piaristickém gymnáziu v Kroměříži (1852-1854) pokračoval ve studiu na univerzitě ve Vídni, se zaměřením na matematiku a fyziku; v r. 1860 dosáhl doktorátu filosofie. Akademickou kariéru zahájil na univerzitě ve Vídni jako asistent fyzikálního ústavu a soukromý docent fyziky (habilitace v r. 1861). V letech 1864-1866 působil jako profesor (vyšší matematiky, od 1866 matematické fyziky) na univerzitě ve Štýrském Hradci.

V roce 1867 byl jmenován profesorem experimentální fyziky a ředitelem Fyzikálního kabinetu (ústavu) Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze, v akademickém r. 1872/73 zastával post děkana filosofické fakulty, 1879/80 rektora pražské univerzity.

Po rozdělení pražské univerzity, od akademického roku 1882/83 do konce akademického roku 1894/95, působil na pražské německé Karlo-Ferdinandově univerzitě. Akademickou kariéru završil na univerzitě ve Vídni, kam byl v r. 1895 povolán na speciálně pro něho zřízenou profesuru filosofie. V r. 1901 odešel na trvalý odpočinek. Zemřel 19. února 1916 ve Vaterstettenu v Německu, v rodině nejstaršího syna Ludwiga.

Mach byl především fyzikem. Z jeho fyzikálních prací se do historie nejvíce zapsaly studie rázových vln v plynném prostředí vyvolané explozemi a projektily pohybujícími se nadzvukovými rychlostmi. Mach přispěl významným způsobem i do dalších vědních oborů – fyziologie a psychologie smyslů, teorie vědeckého poznání, didaktiky přírodních věd apod. Machova kritika newtonské mechaniky hluboce ovlivnila Alberta Einsteina (Machův princip). Mach byl zároveň vynikajícím vysokoškolským pedagogem. Během 28letého působení na pražské univerzitě se podílel na odborné přípravě řady středoškolských učitelů, lékařů a farmaceutů, zájemcům o fyziku z řad studentů umožnil experimentování a vědeckou práci ve svém fyzikálním ústavu.